Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXVIII., št. 177 Ljubljana, sreda 7. avgusta 1935 Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2.-, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.-, večji inserati petit vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5 Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65 podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101

Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

„Katoličan - sovražnik države“

Kulturni boj v Nemčiji je v polnem razmahu — Narodni socialisti dolže politični katolicizem, da s pomočjo komunistov izziva verske boje, da bi na ta način oslabil sedanji režim — Ostra kampanja tiska

Berlin, 7. avgusta. r. Verski boji v Nemčiji so zavzeli v zadnjem času tak pomen in obseg, kakršnega si ne želijo ne voditelji narodnega socializma, ne katoliški, ne protestantski škofi. Po službenih informacijah do tako velike borbe gotovo ne bi prišlo, da niso razni podzemski elementi izkoristili prilike in vlivali olje v ogenj ter tako izzivali nov kulturni boj. Uradno zatrjujejo, da se je zanesla tako v katoliške, kakor v narodno socialistične vrste komunistična propaganda in provokacija, ker je bilo pri preiskavah že ponovno ugotovljeno, da so v razne na zunaj verske incidente in afere zapleteni komunisti, ki so pomagali zlasti bivšim centrumašem, ki so se postavljali na čelo pokretu proti narodnemu socializmu.

O tej novi kulturni borbi je imel propagandni minister dr. Göbbels te dni velik govor. Ostro je nastopil proti onim katoliškim in protestantskim voditeljem, ki so se neposredno postavili v boj proti narodnemu socializmu, ki po besedah dr. Göbbelsa ne pomeni nikake strankarske ali strankarsko uzurpatorske, nego narodno oblast. Potem takem so ti ljudje proti narodu in državi ter jih bodo zato zadele vse zakonske posledice. Nacionalni socializem se noče boriti proti cerkvi, nego proti onim, ki bi hoteli cerkev izkoristiti za svoje dvomljive namene, ki so toliko bolj nevarni, ker so v njihovo delo zapleteni tudi temni elementi, za katere je to dobra prilika, da prizadenejo narodnemu socializmu kakršnekoli nevšečnosti, ker jih je narodni socializem enkrat za vselej likvidiral.

Kar se tiče Stahlhelma, je dr. Göbbels odkrito izjavil, da bo v vsej Nemčiji razpuščen. Skliceval se je na izjavo maršala Mackensena, ki je bil do zadnjega častni predsednik te organizacije. Kakor znano, je Mackensen poslal vodstvu Stahlhelma pismo, v katerem podaje ostavko na svoje mesto, ker smatra, da je organizacija dovršila svoje delo in sedaj ni nikakega razloga več za njen nadaljni obstoj. Maršal Mackensen meni, da so interesi naroda in države sedaj v rokah narodnega socializma.

Ker v javnosti vedno bolj narašča vznemirjenost zaradi verskih borb, ki jih je občutiti na vsakem koraku, so včeraj nalepili na zidove v Berlinu velike napake, v katerih podrobno opisujejo, kako je prišlo do teh borb. Narodni socialisti trdijo, da niso krivi verskih borb, ki so se v zadnjem času silno razširile nego da so jih izzvali temni tipi, ki izkoriščajo male incidente za borbo proti narodnemu socializmu. Lepaki obširno govore o incidentih v posameznih krajih, kjer so bile oskrunjene cerkve, onečaščene svete slike in kipi. Oblasti so takoj uvedle energične preiskave in vselej so ugotovile, da so ta dejanja izvršili provokaterji. Aretirali so mnogo ljudi, ki so zakrivili ta dejanja in ki so tudi že priznali, da so delovali z namenom, da bi se široke katoliške in protestantske mase vznemirile in se usmerile proti narodnemu socializmu.

Pri preiskavah so dognali, da so dejanja izvršili večinoma pristaši bivšega centruma, ki so se združili s komunisti in skušali skupno z njimi započeti borbo proti narodno socialističnim oblastem. Lepaki pravijo, da je to kulturna borba, ki je bilo narodnemu socializmu vsiljena, toda narodni socialisti se bodo proti njej znali braniti. To je sabotaža notranjega miru in akcija proti narodu. Ko v borbi proti narodnemu socializmu ne pomaga nobeno sredstvo več, so se njegovi nasprotniki pričeli posluževati laži in provokacij. Ko je vodja narodnega socializma Hitler povedel narod naproti boljšim časom, kar se vidi na vsakem koraku, tedaj so se pričele pojavljati take zahrbtne akcije, ki ogrožajo nemški narod, njegov razvoj in zboljšanje njegovega položaja. Nekim temnim elementom še vedno ne gre v račun, da bi bil nemški narod narod miru in reda. Narodni socializem pa bo, kakor je obvladal že mnogo večjih težav, v interesu nemškega naroda premagal tudi to oviro.

Nemški tisk v zvezi s tem ostro napada podzemsko akcijo političnega katolicizma. »Berliner Lokalanzeiger« pravi o tem med drugim: V poslednjih tednih so oblasti v zapadni Nemčiji že v treh primerih ugotovile, da se je pričela voditi posebne vrste politična akcija na ta način, da se narodno socialističnemu pokretu, odnosno njegovim pristašem podtika, da so izvršili neke prestopke proti katoliški cerkvi. Prvi primer se je pripetil v Borkenu v Westfaliji. Tedaj so trdili, da so člani narodno socialističnih napadalnih oddelkov v kapeli sv. Križa v Borkenu zažgali spovednico in oltar. Preiskava pa je dognala, da je izvršil to neki član društva sv. Cecilije. Drugi primer se je pripetil v Boholtu. Tam so neznani zlikovci poškodovali kipe svetnikov in neki spomenik. Po zelo dolgi preiskavi sta bila aretirana dva Boholtčana, ki sta prej zelo simpatizirala s komunisti in priznala svojo krivdo.

»Völkischer Beobachter« ugotavlja, da je borba katolicizma proti narodnemu socializmu zavzela že take oblike, da je mora obsoditi vsak pošten Nemec.

Konferenca treh bo v Parizu

Sestala se bo že prihodnji teden

London, 7. avgusta -g- **Kraj in datum konference treh velesil (Anglije, Francije in Italije) o italijansko-abesinskem sporu, bosta v prihodnjih dnevih določena po diplomatski poti. Kakor se zatrjuje, se bo konferenca začela prihodnji teden v Parizu ali nekje v okolici. Sklepi konference kakor tudi izid pogajanj italijansko-abesinske poravnalne komisije, ki bo razširjena s petim razsodnikom in se bo sestala v kratkem, bodo predloženi svetu Društva narodov v prvi polovici septembra. Po rimskih informacijah bo konferenca treh velesil v pariškem predmestju, menda v Champillyu. Delo bodo začeli strokovnjaki, med njimi za Anglijo Thompson, za Francijo Leger in za Italijo Guarnaschelli.**

„Italija ne bo več dolgo čakala“

Rim, 7. avgusta. -tr- Zastopniku International News Servicea« je podal Mussolini po zaključku izrednega zasedanja sveta Društva narodov daljšo izjavo, v kateri je ponovno označil stališče Italije v sporu z Abesinijo. V svoji izjavi pravi Mussolini, da bi se abesinski spor dal rešiti tudi brez orožja, če bi odgovorni abesinski državniki opustili iluzijo uspešnega odpora proti italijanski oboroženi intervenciji ter ne računali na podporo drugih držav, marveč naposled spoznali, da bi bilo v največjem interesu Abesinije, če bi se podala pod varstvo in zaščito Italije.

Ne verjamem, je dejal Mussolini med drugim,

da bi se dalo s pomočjo Ženeve rešiti abesinsko vprašanje. Italijanski narod je duhovno složen in pripravljen doprinesti vsako žrtev. Še vedno upam, da si bo večina angleškega naroda na jasnem, da sedanja akcija Italije ne zasleduje nikakih imperialističnih ciljev, niti ne stremi za lahko dosegljivimi vojaškimi uspehi. Nas vodi edino nujna potreba po ekspanziji in zagotovitvi varnosti, kar je bilo vedno tudi vodila ideja angleške kolonijalne politike.

Ob koncu svoje izjave je Mussolini dejal, da si Italija prizadeva utreti pot prijateljskemu sodelovanju z Abesinijo. Abesinija stalno ogroža italijansko kolonijalno posest v vzhodni Afriki in zavzema njena akcija zelo nevaren obseg. Zato Italija ne sme in ne more več predolgo čakati.

Abesinci so zadovoljni

Addis Abeba, 7. avgusta g. Zunanji urad je izdal, ko je prejel oficielno besedilo o sklepu Društva narodov glede italijansko-abesinskega spora, uradni komunike, v katerem izjavlja, da je sedaj stvar razsodnikov ugotoviti obojestransko odgovornost za incidente pri Ualualu. Sklep Društva narodov daje razsodnikom obeh držav možnost, da zaslišijo obe stranki in nato napravijo svoj sklep. Pri tem razsodniki ne bodo mogli prezreti, da je Ualual celo na uradnih italijanskih zemljevidih označen kot abesinsko ozemlje. Italijanska spomenica ugotavlja sicer, da so italijanske čete zasedle to ozemlje, kar pa ne spremeni na dejstvu, da je Ualual abesinski. Sklep sveta Društva narodov, po katerem se mora spor preiskati na splošno, je treba zaradi tega pozdraviti, ker je Abesinija že osem mesecev nepretrgoma zahtevala takšno preiskavo.

Pariz, 7. avgusta, b. Kakor poroča Havas iz Addis Abebe, so trgovci in vodilne osebnosti raznih v Abesiniji naseljenih inozemskih podjetij protestirali proti Musolinijevi izjavi, da postopa abesineska vlada z narodi drugih plemen krivično in kruto. V protestni izjavi poudarjajo inozemski trgovci in odličniki, da je bil Musolini vsekakor slabo poučen. Vsi žive že desetletja v Abesiniji in uživajo pri abesinski vladi splošno zaupanje in naklonjenost.

Krvavi nemiri v Franciji

Pariz, 7. avgusta -z- **Nemiri in izgredi v znak protesta proti ukrepom vlade zavzemajo po vsej Franciji vedno večji in nevarnejši obseg. Vse kaže, da so na delu skrajni levičarski elementi, ki skušajo izkoristiti splošno nerazpoloženje zaradi znižanja plač za svoje politične cilje in povzročiti Lavalovi vladi težkoče, da bi jo mogli na ta način čimprej strmoglaviti ter preprečiti gospodarsko konsolidacijo, ki ne gre v njihove politične račune. Prvim mirnim protestom uradništva slede sedaj dan za dnem bučni izgredi. Zlasti v Parizu in v obmorskih mestih, kjer je levičarski element precej močan, prirejajo zadnje dni bučne demonstracije, ki se običajno pretvarajo v krvave spopade s policijo.**

V Brestu, kjer vladajo nemiri že tri dni, je prišlo sinoči do krvavih izgredov, ki so imeli že značaj lokalnega upora. Pristaniški delavci, nahujskani od komunističnih elementov, so se snoči ponovno zbrali ter v povorki krenili po mestu. Kmalu so začeli izzvani po provokaterjih razbijati šipe na izložbah in napadati kavarne in druge javne lokale. Ko je prišla policija, da bi jih razkropila, so jo napadli s kamenjem in začeli na njo tudi streljati. Policija se je morala naposled umakniti, ker je bila prešibka. Ko je prišla na pomoč republikanska garda, je prišlo sredi mesta do krvave bitke, ki je trajala več ur. Demonstranti so se v centru mesta zabarikadirali in se je razvila pravcata borba. Naposled je garda v jurišu zavzela barikade in pritisnila upornike nazaj. Uporniki so se nato zbrali pred pešadijsko vojašnico in jo skušali v jurišu zavzeti. Vojaštvo se jim je stavilo v bran in jih sprejelo s salvami iz pušk. Po skoro uro trajajoči bitki so se demonstranti naposled v zgodnjih jutranjih urah umaknili in razpršili.

Razstave Mariborskega tedna

Kratek pregled in nekaj kritičnih pripomb

Namen vsakoletnih razstav na Mariborskem tednu, je, pokazati čim nazornejše, kaj naš obmejni Maribor zmore in premore, kako napreduje in kako se razvija na vsestranskem gospodarskem in kulturnem področju. Zaradi tega pa imajo vse razstave prvi vrsti propagandni značaj in so verna slika vsega resnega dela na področju narodnega gospodarstva, ki ga dviga v naših obmejnih krajih stremljenje po napredku. Vse razstave letošnjega Mariborskega tedna so nameščene v poslopjih dekliške meščanske šole v Cankarjevi ulici in osnovne šole v Razlagovi ulici. Na prvi pogled pričajo obiskovalcem, da so organizirane z veliko voljo in ljubeznijo ter razumevanjem namena Mariborskega tedna. Razvajeno, tako zvano poslovno oko, bi si jih morebiti zazalelo v nekoliko drugače organizirani obliki, toda kakor smo že uvodoma omenili, njih namen ni kupčija, marveč propaganda. Prav gotovo pa se bodo od leta do leta spopolnile in bodo nedvomno mnogo pripomogle napredku tujskega prometa in razvoju letoviščarstva v našem Mariboru, ki ga po pravici nazivajo mesto vrtov in zelenja.

Tujsko - prometna razstava

Nameščena je v prvem nadstropju Cankarjeve šole ter urejena naravnost z vidno smiselnostjo. Organizatorji z uradnikom »Putnika« g. Alfredom Kraljem na čelu so z najboljšim razumevanjem smotreno razdelili razstavljeni material tako, da že na prvi pogled nazorno prikaže obiskovalcu tiste kraje, ki jih propagiramo kot najromantičnejše in najlepše. Prikazati jih v njihovem naravnih krasotah, to je glavni

Tehnično je letos tujsko-prometna razstava na višku. Razstavni material je ponamen razstave in v tem je tudi v polni meri uspela.

srečeno izbran. Na temnomodrih tapetah iz jute se efektno odražajo in učinkujejo vse razstavljene slike, ki prikazujejo med drugim nekaj sijajno posrečenih tipičnih motivov iz mesta in njegovega najširšega zaledja. Na levi strani dominirajo solčno in vinorodne Slovenske gorice. Posebnost med razstavljenimi posnetki je diagram Prekmurja, kamor tudi že prodira zadnja leta skrb činiteljev za razvoj tujskega prometa. Na desni strani se košati zeleno Pohorje z romantičnim Kozjakom. Zelo posrečena je propagandna karta za Pohorje, koristna pa je tudi tabela cestnega omrežja in poti po vseh pohorskih vrhovih in grebenih. V ozadju so lepi in izbrani diapozitivi, ki prikazujejo naše mesto in okolico v raznih letnih dobah v njeni značilni zunanji podobi. Pozornost pa vzbuja med njimi Pajtlerjev skrbno in precizno izdelani relief Pohorja.

V ospredju so nameščeni kolorirani motivi v miniaturi, ki prikazujejo lepoto in tipičnost naših Slovenskih goric, našega mesta in njegovega najmodernejšega kopališča na Mariborskem otoku. Tipičnost Slovenskih goric je podčrtana s klopotcem in vinogradom, ki se koplje v žarkem poletnem solncu, mikavnost Pohorja pa s Pohorskim in Senijorjevim domom.

Brez mogočnih diaramov naše slovenske pokrajine bi si tujsko-prometne razstave sploh ne mogli zamisliti. Veliko pozornost zbuja letos dovršeno izdelani diaram Slovenskih goric s precejšnjim delom Dravskega polja in reke Drave, ki reže ravnino od solnčnih, z vinsko trto posajenih gričkov in v njive ter travnike preoranih položnih pobočij. Diaram nazorno prikazuje valovitost in tipičnost terena in jasno pove, kod te pelje cesta ali pešpot iz kraja v kraj. Mimo tega pa je diaram Slovenskih goric v tako veliki obliki dragocena pridobitev naše Tujsko-prometne zveze in bo dobro služil propagandi za naše gorice na vseh mogočih razstavah doma in v tujini. Zanimiv je tudi diaram slovenskih dežel s pregledom vseh važnejših zdravilišč, Planinski čar in skrivnostne lepote pa dihajo iz diarama zelenega Pohorja, ki je razstavljen v ospredju.

Posebej moramo omeniti razstavljeno prvo sokolsko planinsko postojanko na pohorski goličavi. Precizno je izdelana v miniaturi in vzbuja veliko pozornost pri vseh obiskovalcih razstave. Mimo svoje važnosti v planinskem kraljevstvu pa obenem zgovorno dokumentira agilnost in požrtvovalnost mariborskih Sokolov, ki bodo spravili novo planinsko postojanko pod streho še letos z lastnimi žulji pridnih in delavnih rok. Končno naj še omenimo, da vzbija tujsko-prometna razstava najboljše vtise med vsemi.

Fotoamaterska razstava

Fotoamaterska razstava letošnjega Mariborskega tedna je bila organizirana na pobudo mariborskega fotoamaterja urednika »Putnika« g. Alfreda Kralja. Materijal je razstavljen v dveh sobah in diha iz njega ljubezen naših fotoamaterjev do fotografije in do matere narave ter vsega njenega in človekovega stvarstva. Razstavljenih je veliko število krasnih posnetkov, ki prikazujejo lepote naših krajev iz vse države, ki prikazujejo človekovo življenje in njegove uspehe v najrazličnejših niansah. Svoje najlepše posnetke so razstavili številni mariborski, ljubljanski, zagrebški in mnogi drugi fotoamaterji. Nekateri med njimi so prave mojstrovine in umetnine. Obiskovalcem je razstava zelo všeč. Prav zato pa služi uspešno propagandi in prikazujejo velik napredek ter tehniko sodobne fotografije.

Organizatorji so pripravili za najlepše posnetke 16 nagrad. Žirija, v kateri je bila mimo tehnikov tudi ga. dr. Lipoldova, je pri oceni gledela na motiv in na tehnično izvedbo.

Razstava akvarijev

Lani ustanovljeno društvo akvaristov v Mariboru se ni ustrašilo izdatkov, da ne bi na letošnjem Mariborskem tednu dokazalo najširši javnosti svojega namena in svojih že dosedanjih lepih uspehov. Pribiti moramo, da je delo naših akvaristov plemenito. Vzbujati ljubezen do narave in njenih bitij je nedvomno pomembno delo za presojo srčne kulture našega naroda. Prireditelјem naj pa bo v zadoščenje, da so obiskovalci razstav navdušeni za razstavo akvarijev in da je med njimi mnogo takih, ki še tako lepih in eksotičnih ribic niso videli v svojem življenju.

Razstavni odbor tvorijo gg. Tugomer Koser, Josip Toth in Ivan Radolič. Tehnično je razstava akvarijev organizirana odlično. V desetih vzornih akvarijih je na stotine ribic in rastlin, ki seznanjajo obiskovalce s skrivnostnim vodnim življenjem. Med razstavljenimi ribicami so redkosti in predstavljajo nekatere precejšnjo vrednost. Razstavni odbor je izdal kratko strokovno navodilo za ureditev akvarijev obenem s seznamom razstavljenih ribic in vodnih rastlin.

Razstava lepakov

V prvem nadstropju Cankarjeve šole je nameščena tudi razstava lepakov. Razstavljeni so številni lepaki, ki služijo propagandi našega poslovnega sveta, naših kopališč, letovišč in zdravilišč. Mnogo med njimi je tudi takih, ki propagirajo našo kulturo in njene najrazličnejše prireditve. Za razstavljene lepake se v prvi vrsti zanimajo naši grafiki.

Razstava kuncev

Kakor pred dvema letoma, je društvo za rejo kuncev tudi letos organiziralo razstavo kuncev na Mariborskem tednu. Ker pa pobirajo prireditelji posebno vstopnino po dinarju, povzroča to pobiranje, čeprav je malenkost, ogorčenje zlasti pri tujcih. Prav gotovo ni v interesu Mariborskega tedna, da bi se na ta način lovarili vtisi in razpoloženje obiskovalcev. Zato bi priporočali, da uprava prepreči v bodoče pobiranje takih vstopnin. Tujce in obiskovalce razstav namreč prav malo zanima, koliko subvencije dobi društvo za rejo kuncev v Mariboru od mestne občine in od drugih ustanov. Razstava je reklamnega značaja in dandanes vsaka reklama nekaj stane. Najmanj, kar pa moramo zahtevati od razstavljalcev, je, da morajo biti reditelji in ljudje pri blagajni vljudni-vsaj s tujci!

Sodba v mariborskem procesu

Maribor, 7. avgusta -r- **Razprava proti trgovskemu potniku Ivanu Gabriču, ki je bil obtožen zaradi poskušenega tihotapstva orožja iz Avstrije v Jugoslavijo v svrho priprav za nasilno priključitev slovenskih pokrajin k Avstriji v primeru obnove habsburške monarhije, je trajala včeraj ves dan do pozno zvečer. Sodba je bila razglašena danes dopoldne ob 11. Gabrič je obsojen na 4 leta in 6 mesecev robije, in pet let izgube častnih pravic.**

Borzna poročila.

Inozemske borze

Curih, 7. avgusta: Beograd 9.—, Pariz 20.23, London 15.155, New York 305.50, Bruselj 51.625, Milan 26.08, Madrid 41.925, Amsterdam 206.85, Berlin 123.10, Dunaj 58.50, Praga 12.70, Varšava 57.85, Budimpešta 2.30.

Temni oblaki nad črno dolino

Važna posvetovanja v Trbovljah — Kako preprečiti poostritev položaja v rudarskih revirjih

Trbovlje, 6. avgusta

Sklep vlade, na podlagi katerega se s prvim avgustom znižajo cene državnim železnicam dobavljenega premoga za 5%, s 1. novembrom pa tudi znižajo dobavne množine za državne železnice od dosedanjih 25% na 22%, je zopet hudo vznemiril prebivalstvo rudarskih revirjev, ki se upravičeno boji, da se utegne položaj radi teh redukcij v revirjih še občutno poslabšati. Po najnovejših dispozicijah bi v bodoče dobavljali državni rudniki državnim železnicam 40%, vsi privatni rudniki naše države pa skupaj 60%, od tega bi odpadlo na rudnike TPD samo še 22%, dočim bi okroglo 38% dobavljali državnim železnicam privatni rudniki na jugu naše države. Če premotrimo dejstvo, da so bili rudniki TPD še pred leti največji dobavitelji premoga državnim železnicam, saj so znašale dobave preko 40% vseh dobav državnim železnicam, potem se prebivalstvo rudarskih revirjev in ostala naša javnost spričo stalnega zniževanja dobavnih količin in cen premoga iz slovenskih rudnikov za državne železnice z upravičeno bojaznijo vprašuje, da li to po vsej priliki namerno sistematično zaviranje slovenskih premogovnikov v doglednem času ne bo privedlo do popolne demontaže slovenske rudarske industrije.

V očigled že itak do skrajnosti težkemu položaju v rudarskih revirjih in v nameri, da se še pravočasno opozore merodajni činitelji na zle posledice, ki bi utegnile nastati, če bi se položaj v slovenskih revirjih radi ponovnih znižanj dobavnih količin in cen premoga državnim železnicam še poslabšal, je predsednik občine Trbovlje g. Jakob Klenovšek kot istočasni predsednik stalnega odbora za zaposlitev rudarjev sklical 2. t. m. v občinski posvetovalnici v Trbovljah nujno sejo, katere so se udeležili načelnik sreza laškega g. dr. Tekavčič, načelnik sreza litijskega g. Podboj, narodni poslanec za laški srez g. Pleskovič, predsedniki občin Trbovlje, g. Klenovšek, Zagorja g. Drnovšek, Hrastnik-Dola g. Malovrh, načelnik II. skupine rudarske zadruge gg. Pliberšek in Murn in kot zastopnik gospodarskih organizacij g. Vinko Pavlin.

Na tem sestanku je predsednik občine g. Klenovšek obširno obrazložil kritičen položaj, ki je nastal po sklepu vlade radi zmanjšanja naročila in znižanja cen premoga za državne železnice. Odbor za zaposlitev rudarjev je doslej storil vse mogoče korake, da bi se provotna namera vlade ne uresničila. V Beograd bila poslana veččlanska deputacija zastopnikov občin, delavstva in gospodarskih organizacij, ki je intervenirala na vseh merodajnih mestih, kjer je prejela zagotovila, da se bodo želje prebivalstva rudarskih revirjev upoštevale. Žal pa se to ni uresničilo.

V imenu delavstva je poročal pokrajinski načelnik II. skupine g. Pliberšek, ki je povdarjal, da je situacija do skrajnosti resna. Po njegovih informacijah preti popolna ustavitev rudnika Kočevje, razen tega pa še redukcija 500—600 rudarjev, možen je pa tudi odpust 1500 rudarjev, če se hoče, da bodo rudarji zaposleni vsaj po 5 šihtov na teden. Obstoji pa upravičena bojazen, da se utegne položaj v revirjih poslabšati še iz drugih razlogov. Kam bodo taki ukrepi vodili, mora biti vsakomur jasno, kajti rudarsko delavstvo doživlja že od leta 1926 same redukcije. Bratovske skladnice so v razsulu, če se bo tako nadaljevalo. Rudarsko delavstvo ne prenese nobenih socijalnih udarcev več. Težišče je sedaj v Beogradu, ki naj stori svoje, da se položaj več ne poslabša.

Zastopnik gospodarskih organizacij g. Pavlin izjavlja, da po vseh znakih sodeč preti delavstvu novo poslabšanje položaja. Trgovci in obrtniki spričo takega stanja ne bodo mogli delavstvu več kreditirati in treba se je vprašati, kaj bo potem nastalo? Opozarjal je na težke posledice, ki bi se iz vsega tega utegnile poroditi.

Predsednik hrastniške občine g. Malovrh svetuje, da je treba hitro ravnati, kajti v nasprotnem primeru ne bi mogel nositi odgovornosti za posledice, ki bi radi poostritve krize v revirju nastale. Treba je nemudoma podvzeti vse potrebne korake, da se grozeča nevarnost odvrne. Predsednik zagorske občine g. Drnovšek se pridružuje izvajanjem svojega tovariša iz Hrastnika ter dodaja, da se naj nemudoma razmišlja o ukrepih, ki bodo potrebni, da se najhuje še prepreči.

Zastopniki oblasti, sreska načelnika g. dr. Tekavčič in dr. Podboj izjavljata, da redno informirata kr. bansko upravo o težkem položaju v rudarskih revirjih. Sporočano je bilo tudi že več predlogov, kako bi se brezposelne zaposlilo. S strani oblasti se je vse naredilo, kar je v danih razmerah bilo mogoče. Tudi v bodoče se bo posvečalo revirjem vso pozornost.

Sklenjeno je bilo, da se v najkrajšem času pošlje večja deputacija iz vseh rudarskih revirjev k banu, da se mu predoči kritičen položaj v revirjih ter ga naprosi za pomoč.

Novi avstrijski generalni konzul

Ljubljana, 7. avgusta.

Poročali smo že, da je te dni nastopil svoje mesto novi avstrijski generalni konzul v Ljubljani g. Hans Hammer. G. generalni konzul prihaja k nam iz avstrijske prestolnice Dunaja, kjer je služboval delj časa v predsedništvu vlade. Svojo konzularno karijero je pričel že v bivši Avstro-Ogrski in je služboval v letih 1917 — 1919 v Smirni. Avstrijsko republiko je zastopal v letih 1919-20 v Brnu na Češkoslovaškem, nato tri leta v Münchenu, kjer je tudi provizorično vodil posle generalnega konzula, pozneje pa je zastopal interese avstrijske republike v Bratislavi na Češkoslovaškem, in sicer v letih 1928 — 1931. Dve leti je bil prideljen tudi poslaništvu v Sofiji, kjer je eno leto provizorično sam vodil poslaniške posle. Medtem je bil trikrat pozvan nazaj k centrali na Dunaj, kjer je deloval v oddelkih za pravne in gospodarske posle. V diplomatskih misijah se je mudil popreje že v Rimu, jeseni pa je bil več mesecev pri poslaništvu v Pragi, nakar se je vrnil nazaj na Dunaj, odkoder prihaja v Ljubljano.

G. generalni konzul ljubeznjivo zatrjuje, da se je z veseljem odzval pozivu, da prevzame vodstvo avstrijskega konzulata v Ljubljani, ki je doslej še ni imel prilike pobliže spoznati. Ljubljana se mu je takoj prikupila in upa, da se bo med nami kmalu počutil domačega.

Guverner Narodne banke v Ljubljani

Ljubljana, 7. avgusta.

Snoči sta odpotovala v Zagreb guverner Narodne banke dr. Milan Radosavljević in generalni direktor dr. Milan Protić, ki posetita tudi Ljubljano. S predstavniki bankarstva v dravski in savski banovini hočeta proučiti vprašanje kreditiranja denarnih zavodov po Narodni banki. Po podatkih Narodne banke imamo 20 velikih privatnih denarnih zavodov, ki so okoraj vsi pod zaščito in imajo že več let v blagajni 250 do 300,000.000 Din. To so večinoma nove vloge, ki se težko plasirajo v likvidne posle. Na žiro račun pri Narodni banki leži tudi več sto milijonov demobiliziranega kapitala. To je v glavnem denar bank, ki ga raje drže brezplodno, nego da bi ga angažirale v nove kreditne operacije, samo da obranijo svojo likvidnost.

Guverner in generalni ravnatelj Narodne banke bosta s predstavniki denarnih zavodov proučila položaj in možnosti razširjenja kreditnega poslovanja v našem bankarstvu na temelju pomoči, ki bi jo nudila denarnim zavodom Narodna banka potom eskonta in lombarda.

ŠAH

Nacijonalni turnir

Ljubljana, 7. avgusta.

Pri nadaljevanju prekinjenih partij II. kola je padlo nekaj odločitev. Šiška je kot beli prišel proti Grenčarskemu kmalu v pozicijsko prednost in dobil kmeta in kmalu nato partijo. Silno divje je bilo v partiji Preinfalk — Gabrovšek. Preinfalk je kot beli v otvoritvi nadigral nasprotnika in dobil figuro za dva kmeta. V sledečem napadu pa se je zaradi časovne stiske vračunal in je s celo trdnjavo manj moral partijo predati. Sikošek je s premočjo kvalitete slabo nadaljeval in bi njegov nasprotnik Licul lahko dobil figuro in partijo. Ker Licul ni našel najboljše poteze, je zašel v izguljeno pozicijo in je kapituliral. Longer je igral končnico nasproti Šubariću vseskozi izvrstno. Čeprav je imel šubarić kmeta več, ni mogel doseči več kakor remis. Ostale partije so bile prekinjene. Jonke ima v končnici proti Saviću B premoč figure in popolnoma dobljeno igro, ki je ne bi bilo treba prekiniti. Berić stoji pred zmago v partiji proti Saviću R., M. Vidmar ima sicer nasproti Hrenu premoč kmeta, kar pa najbrž ne bo zadostovalo za zmago in bo partija skoro gotovo remis. Matvejev in Šorli sta prekinila v zelo komplicirani poziciji, kjer ima Matvejev sicer kmeta več, Šorli pa dobro protiigro. Nadaljevala se je tudi prekinjena partija iz I. kola Gabrovšek — Nikolić. Gabrovšek navzlic premoči kmeta ni mogel doseči več kakor remis. Pred pričetkom današnjega III. kola sta se Matvejev in Šorli brez nadaljevanja sporazumela za remis.

Stanje po II. kolu: A skupina: Šiška 2, Gabrovšek 1 in pol, Preinfalk, inž. Prek 1, M. Vidmar, Savić B. pol (1), Grenčarski, Carev, Nikolić pol. B. skupina: C. Vidmar 1 in pol, Sikošek, Berić 1 (1), Matvejev, Šubarić 1, Šorli, Savić R. pol (1), Longer, Marek pol.

Danes se je pričelo III. kolo. Dopoldne se je končala edino partija Gabrovšek—Savić B. Gabrovšek je v Cambridge Springs varijanti nadigral Savića in ga z grožnjo, da osvoji damo prisilil k izgubi figure. Savić se je v 47 potezi udal, obenem pa je predal tudi v brezupni poziciji prekinjeno partijo z Jonkejem. Ostale partije so bile prekinjene. Nejasno je stanje v partiji Hren—inž. Prek. M. Vidmar je kot črni grozil Grenčarskemu, da dobi kvaliteto, bali pa je rajše zamanjal damo za trdnjavo in skakača in stoji tik pred porazom. Nikolić in Preinfalk sta igrala Njemcovićev sistem. Preinfalk ima nekoliko boljšo pozicijo. Šiška je kot črni v damskem gambitu dobil proti Jonkeju kmeta in stoji ob prekinitvi bolje. Zelo bojevita in burna je partija Šorli—Longer. Pozicija je silno težka. Šorli ima dobre izglede. Damski gambit Licul—Matvejev se bo najbrž končal s zmago Matvejeva, ki ima silen napad. Sikošek se je proti Herbatinu branil slovansko. Pozicija je nejasna. Savić R. in C. Vidmar sta igrala sicilijanko. Savić napada na kraljevskem, Vidmar pa na damskem krilu. Marek je igral Collejev sistem proti Beriću precej svojevrstno. Ob prekinitvi ima močan napad.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI
TELEFON 33-87
Dorothea Wieck
v filmu
Ukradli so ji otroka
Film je izdelan po senzacionalni ugrabitvi Lindbergovega otroka.
Predstave: v sredo in v četrtek ob pol 9. uri.
Dopolnilo: Foxov zvočni tednik!
Pride! Anny Ondra: ZAMENJANA NEVESTA

Zvočni kino Dvor
Telefon 27-30
Danes ob 4, 7 in 9 uri
senzacija
OTOK IZGUBLJENIH BRODOV
Vstopnina za parket Din 3.50

Za sušo še ogenj

Metlika, 6. avgusta

Včeraj popoldne je metliška sirena javila da nekje v bližnji okolici gori. Naši vrli gasilci so bili takoj prpravljeni in so odhiteli na pomoč proti Rosalnicam, kamor jim je kazal pot ogromen steber dima in ognja, ki se je dvigal proti nebu.

V Rosalnicah je gorela hiša posestnika Antona Lončarja, ki mu je že itak siromašnemu sedaj ogenj uničil še domačijo. Na kraju požara so se na klic zvona zbrali takoj domači gasilci, ki so baš pred dnevi napolnili veliko mlako blizu gasilskega doma, da so sedaj iz nje črpali vodo. Na pomoč so jim takoj prihiteli tudi metliški gasilci, ki so s svojo motorno brizgalno črpali vodo tudi iz bližnjega studenca Metlične. V pičli uri se je združenim metliškim in rosalniškim gasilcem posrečilo preprečiti širjenje požara, kar bi bilo usodepolno, ker so vse hiše v okolici krite s slamo in bi pri količkaj večjem ognju zmanjkalo vode. Gasilcem je bilo naklonjeno tudi vreme. Ves dan je že namreč vladalo zatišje in se je nebo tudi pooblačilo. Gasilcem iz Slamne vasi, ko so prav tako prihiteli na pomoč, ni bilo več treba stopiti v akcijo.

Nesrečni pogorelec, ki mu je do tal pogorela hiša, trpi spričo svojega siromaštva seveda veliko škodo, dasi se je dobrim vaščanom in gasilcem posrečilo rešiti mu edino kravo in nekaj perila in posteljine, kar pa je tudi vse, kar je ogenj pustil prizadetemu Lončariču.

Domneva se, da je ogenj zanetila iskra iz peči. Ognjišče je bilo namreč starinsko brez dimnika, kakršno najdemo še danes v večini siromašnih hiš. Ko je ogenj izbruhnil, je bila doma le Lončaričeva 84 letna stara mati, dočim je gospodar na bližnjem podu mlatil, žena je pa delala na polju. Lončarič je bil za 20.000 Din zavarovan pri Jadranski zavarovalnici in je imel baje vse premije v redu plačane, vendar pa zavarovalnina ne bo krila vse škode.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 7. avgusta katoličani: Kajetan, Vidojka.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ženino orožje.
Kino Ideal: Vesela kavalerija.
Kino Dvor: Otok izgubljenih brodov
Kino Šiška: Ukradli so ji otroka.
Ilirija: KSU plavalna tekma ob 20.30 v kopališču Ilirije.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste-Zaloška cesta.

Vlagatelji, pozor!

Ljubljana, 7. avgusta.

Naše zadnje poročilo v časopisih glede naših dosedanjih ukrepov na merodajnih mestih proti temu, da bi se zaščitni raznih denarnih zavodov izvršila zopet le na račun vlagateljev, so nekateri dosedaj še neorganizirani vlagatelji napačno razumeli. Namesto, da bi vstopili v vrsto naših članov in s tem organizacijo vlagateljev podkrepili, so oposorjeni na nevarnosti, ki groze vlagateljem, postali še bolj zbegani in prodajajo svoje vloge veliko pod nominalno vrednostjo.

Naše društvo opozarja vse vlagatelje, bodisi da so naši člani ali ne, naj ne nasedajo raznim agentom in naj ne prodajajo svojih vlog. Naša zahteva, od katere ne odstopimo niti za korak, je in ostane, da morajo imeti vloge pri vseh denarnih zavodih polno in nominalno vrednost. Varčevalci imajo pravico zahtevati polno vrednost, če tudi je treba z ozirom na obstoječe razmere nekaj potrpljenja.

Naše društvo se bori zato, da bodo imele vloge pri vseh denarnih zavodih, naj so pod zaščito ali ne, 100% vrednost in ako bomo vsi vlagatelji nastopili složno in organizirani, se bo ta naša zahteva tudi uresničila. Ne prodajate torej svojih vlog, temveč slopite v našo organzacjo, s pomočjo katere se bo med vlagatelje zopet vrnilo izgubljeno zaupanje, kar bo v korist vsega našega narodnega gospodarstva.

Društvo vlagateljev denarnih zavodov v Ljubljani, Kralja Petra trg 3 (pril.).

Z Jesenic

— **Seja mestnega občinskega zastopa** bo drevi v mestni posvetovalnici z obširnim in važnim dnevnim redom.

— **Nelojalna konkurenca.** V naše mesto prihaja dan za dnem več trgovcev in potnikov, ki ponujajo blago in živila v nadrobni prodaji po hišah in s tem škodujejo domačim trgovcem, tembolj, ker morajo slednji plačevati davke, potniki pa ne. Isto je s prodajo sadja in zelenjave. Čeprav imamo dovolj domačih trgovcev s sadjem in zelenjavo ter dva tržna dneva v tednu, vozijo nekateri ljudje brez koncesije ta živila kar s tovornim avtom k na in jih pred lokali domačih obrtnikov prodajajo. Dočim morajo domači prodajalci zelenjave ob nedeljah popoldne lokale zapreti, lahko tujci prodajajo ves dan, dokler imajo kaj zaloge. Oblasti naj zaščitijo domačega trgovca in davkoplačevalca pred tujimi vsiljivci. Če so se sosedna mesta ogradila s carinskim plotom, se bomo morali v silobranu ograditi tudi mi.

SOKOL

— **Prosvetni odsek sokolskega društva Unec: Rakek** vprirovri v nedeljo, 11. t. m. ob 16. uri Finžgarjevega **Divjega lovca.** Igra se bo vršila na prostem poleg Lavričevega parka, na prostoru, ki je po svoji naravni sceneriji kot nalašč prikladen za to uprizoritev. K svojevrstni vprizoritvi vabimo vse in tudi vsa sosednja društva.

MALI OGLASI

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

PRODAM
Najmanjši znesek 8 Din
Beseda 50 par, davek 3.- Din

Lahka letna oblačila bourett. kaša sport hlače, lister, perilo itd. v lepi izbiri zelo poceni naprodaj pri Preskerju. Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

RAZNO

ENTEL — AŽUR — PLISE izvrši ekspres
MATEK & MIKEŠ, Ljubljana (poleg hotela Štrukelj)

Tvrdka
A. & E. SKABERNE
Ljubljana — javlja, da jemlje do preklica v račun zopet
HRANILNE KNJIŽICE
prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov (Mestne hranilnice, Ljudske posojilnice itd.

SLUŽBE

Mlajši moški s 1000 Din kavcije v gotovini dobi službo takoj. Ponudbe poslati na upravo Sl. Naroda pod redka prilika. 2409

ŽENITEV
Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

Ženitev!
Katera dobrosrčna gospodična z eksistenco bi hotela 43 letnega osamljenca zakonsko osrečiti? Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Oboževana plemenitost«. 2406

STANOVANJA
Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

Odda se v vili 4 sobno stanovanje z vsemi pritiklinami za november. Vpraša se Bleiweisova 16/II. desno 2402

Odda se takoj stanovanje dveh sob s pritiklinami na Mirju. Pogoje pove zavarovalnica »Croatia«. 2405

Sobica prazna ali opremljena za oddati. Poizvedbe Mestni trg 13/II. 2404

Vratnike Vam lika svetlolikalnica Čuček Kolodvorska 23 po ugodnih cenah 2411

Inserirajte

MALI OGLASI
v
»SLOV. NARODU«
IMAJO
ŠIGUREN USPEH!

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

†

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša iskreno ljubljena soproga in mati, gospa

Alojzija Jezeršek

soproga dohodarskega prejemnika v pokoju,

dne 6. t. m. po dolgotrajni, težki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne bo v četrtek, dne 8. avgusta 1935 ob pol 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Apihova ulica 24, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 6. avgusta 1935.

Lojze Jezeršek, sin, Jože Jezeršek, soprog,
in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

†

Potrti v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naš dobri soprog, oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Kunej Ivan

šofer poklicnih gasilcev

danes po kratkem trpljenju, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 8. avgusta 1935 ob 5. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. avgusta 1935.

Kati Kunej, soproga,
Ivica in Rajko, otroka,
ter ostalo sorodstvo.

Bolečinam v nogah recite: Zbogom!

Evo, enostavnega in cenenega domačega sredstva, da se za vedno rešite najhujših težav in bolečin v nogah. Pomočite noge v toplo vodo, kateri ste dodali toliko Saltrat Rodella, da je dobila videz neposnetega mleka.

Saltrat Rodell vsebuje 10 različnih zdravilnih soli, ki se nahajajo v znamenitih svetovnih radioaktivnih vrelcih. Ta močna zdravilna kopel odpravlja v 3 minutah najhuje bolečine nog. Otekline izginejo. Iz ranjenih in vnetih rok izgine vnetje takoj. Ozebline nič več ne srbijo in ne skelijo ter se naglo zacelijo. Ta s Saltratom nasičena voda, podobna mleku, odpravi bolečine na čudovit način ter omehča tudi kurja očesa in žulje tako, da jih lahko s koreninami vred odstranite.

Saltrat Rodell se prodaja ob jamstvu v vseh strokovnih prodajalnah.

DNEVNE VESTI

— **Uradniki zahtevajo povišanje plač.** Zagrebačke »Novosti« priobčujejo iz zainteresiranih strokovnih krogov članek o željah in težnjah našega uradništva. Pisec ugotavlja, da uradniški zakon ni prinesel uradnikom tega, kar so pričakovali. Težnje državnih uradnikov gredo za tem, da bi bilo napredovanje avtomatično in da bi se povišale plače aktivnih državnih uradnikov do 6. plačilnega razreda za 50%, od 6. do 1. plačilnega razreda pa za 25%, ker so sedanje plače nižjih državnih uslužbencev več nego mizerne. Državni uslužbenec mora biti pošten in ugleden, ne sme imeti postranskega zaslužka in zato bi moral biti plačan tako, da bi vsaj deloma lahko živel svojemu stanu primerno. Uradniški zakon je treba revidirati. Pri neporočenih bi bilo treba odbiti od prejemkov 20%.

— **Poljski minister v Dubrovniku.** V Dubrovnik je na počitnice prispel poljski prometni minister ing. Alfonz Kühn s soprogo.

— **Odličen glasbenik v Dubrovniku.** V Dubrovniku se mudi na počitnicah prof dr. Dobroslav Orel, redni profesor glasbenih ved na filozofski fakulteti bratislavske univerze zgodovine srednjega veka. Na zadnjem festivalu v Pragi leta 1931 je dirigiral zbor 6.000 pevcev. Prof. Orel prihaja že več let na počitnice v Dalmacijo.

— **Koncert Zdenke Zikove v Splitu.** Poročali smo, da je priredila Zdenka Zikova v soboto zvečer v Splitu koncert, ki je privabil toliko občinstva, da je bil prostran vrt Matičeve restavracije na Bačvicah premajhen. Občinstvo je bilo tako navdušeno, da je morala pevka dodati nekaj točk. Kritika piše o njenem koncertu zelo laskavo.

— **Stoletnica rojstva pesnika Simona Jenka na Podreči pri Mavčičah.** Odbor za prireditev slavnosti ob 100 letnici rojstva pesnika Simona Jenka, sporoča javnosti, da je prometno ministrstvo dovolilo polovično voznino na vseh železnicah kraljevine Jugoslavije. Proglas slovenski javnosti s sporedom se objavi v naših dnevnikih, kakor tudi tednikih. Slavnost bo v nedeljo dne 18. t. m., ob slabem vremenu pa prihodnjo nedeljo, 25. t. m.

— **Tiskarski škrat je včeraj odnesel našo Cerknico na počitnice v Hrvatsko Primorje** in jo postavil tja, kjer stoji Crikvenica. V zlo mu tega ne smemo šteti, ker ga niso vodili slabi nameni.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. Josip Tavčar

ne ordinira do 19. avgusta.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo stalno, deloma oblačno vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani in Beogradu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 33, v Skoplju 32, v Zagrebu 27, v Sarajevu 26, v Ljubljani in Beogradu 25, v Mariboru 24, v Rogaška Slatini 23. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768.3, temperatura je znašala 13.6.

— **Harakiri zaradi neozdravljive bolezni.** Trgovec v Kneževi blizu Bosanske Kostajnice Vaso Vučen si je z velikim kuhinjskim nožem razparal trebuh in razrezal črevo. V obup ga je pognala slepota. Moža je dolgo mučila očesna bolezen, hodil je od zdravnika do zdravnika, toda vse je bilo zaman. Bolezen je hitro napredovala in nedavno je oslepel. To ga je tako potrlo, da je izjavil domačim in sosedom, da si bo končal življenje. Domači so poznali njegovo odločnost in zato so budno pazili nanj. Včeraj je pa izrabil trenutek, ko ni bilo nikogar v hiši, odšel je v kuhinjo, vzel nož, ga skril pod suknjič in si v sobi razparal trebuh. Ko so ga domači našli, je bil že mrtev.

— **V smrt, ker mu ni vrnil dolga.** V Bajmoku blizu Sombora se je obesil kmet Anton Ivanković, ker mu sosed ni hotel vrniti posojenega denarja.

— **Z drvmi natovorjena ribniška ladja se je prevrnila.** Blizu otoka Prviča v Dalmaciji se je prevrnila v ponedeljek z drvmi natovorjena ribniška ladja, last vdove Karmele Kursar iz Tribunja. Lastnica ladje je utonila. Dva moška in ena ženska, ki so bili tudi na ladji, so se pa rešili.

— **Strela ubila kmeta.** V ponedeljek zvečer je ubila strela kmeta Mihajlo Markoviča iz vasi Bušletica v Bosni. Delal je na polju in naenkrat je prihrumela nevihta. Zatekel se je v kolibo, kamor je treščilo, da se je vnela in sosedje so komaj rešili mrtvega Markoviča, da ni zgorelo še njegovo truplo.

— **Žrtev prometne nesreče.** Na Ilici v Zagrebu se je pripetila v ponedeljek zvečer težka prometna nesreča, ki je zahtevala življenje 19letne služkinje Josipine Sekušek. Dekle je hotelo pred tramvajem na drugo stran ulice, pa je privozil tovorni avtomobil, ki ga je šofiral častnik. Očividci pravijo, da je bila Sekuškova neprevidna in da je sama prišla pod avto. Zadobila je težke poškodbe, da je v bolnici včeraj zjutraj umrla, ne da bi se zavedla.

— **Ne valjujte našemu kmetu izrazov, ki jih nikoli ne rabi.** Naši »izobraženci« si na vse načine prisadevajo veiliti našemu kmetu izraze, ki jih sploh ne rabi in ki so mu tudi tuji. Tako vedno pogosteje čitamo, da je pogorelo stanovanjsko poslopje. Naš kmet pozna samo hišo, kozolec, hlev, pod itd. ne pozna pa nobenih stanovanjskih ali gospodarskih poslopij, razen tistih, ki mu jih hoče vsiliti »izobraženec«.

— **Dve ubežnici.** Iz poboljševalnice v Slav. Požegi sta te dni pobegnili 20letna Štefanija Trobec, doma iz Selc na Gorenjskem, in 15letna Olga Radič, doma nekje z Dolenjskega. Obe sta bili oblečeni pri pobegu v modri karirasti obleki, in imeli sta številki 162 in 192. Pobegli mladoletnici sta jo najbrž ubrali proti Sloveniji.

Iz Ljubljane

—lj **Lovro Perko 70letnik.** Zaslužni šolnik starega kova, Lovro Perko si je danes nadovezal na rame svoj sedmi križ. Izmed 14 otrok se je naš vrli jubilant rodil Perkovim na skromni domačiji v Poljanski dolini 7. avgusta 1865 kot poslednji. Izbral si je učiteljski poklic in poučeval je najprej v Črnomlju potem pa 5 let v Žireh. V Črnomlju in Žireh, najbolj vneto pa v Poljanah, kjer je poučeval dolga dolga leta, je mimo pouka v šoli netrudno širil med ljudstvom prosvetno in narodno zavest. Naš jubilant ki so ga vezale sorodniške in prijateljske vezi s pokojnim dr. Ivanom Tavčarjem je bil vedno delaven pri najrazličnejših društvih in njegove delavnosti ni mogla ubiti nobena maščevalnost nasprotnikov. Ostal je samemu sebi zvest in zvest napredmemu življenju, ki mu je dajal venomer zdrave pobude. Kljub tudi ni med vojno, po prevratu pa se je spet ves posvetil delu za narod in zedinjeno domovino. Tudi zdaj, ko je že deset let v pokoju, mu prirojena pridnost ne da miru in rad zahaja med svoje ljubljene Poljance ter jih navdušuje za napredek. Ob lepem jubileju čestitamo zaslužnemu narodnemu delavcu in vrlemu učitelju tudi mi najiskrenejše, želeč mu še dolga leta v zdravju in zadovoljstvu!

— lj **Velika kanalizacijska dela pri cukrarni.** Ljubljana še vedno nima popolne kanalizacije in največji nedostatek je zlasti, da se izlivata zbiralna kanala pod šentpetrskim mostom v Ljubljanico, torej v mestu, blizu središča in v bližini bolnice. Kanala bi se smela iztekati v strugo le daleč izven mesta in pri izlivu bi morala biti čistilna naprava. Ker bodo pri cukrarni z dradili zapornico in najbrž tudi hidroelektrarno, bodo morali že zaradi tega podaljšati oba zbiralnika, na obeh bregovih, da se ne bosta izlivala pred zapornico. Pred mesecem je začelo graditi podjetje Dukić podaljšek zbiralnika na levem bregu na Vrazovem trgu. Podaljšek bo segal do zbiralnega kanala, ki ima iziv pod Lipičevo ulico in ki drži iz severnega dela mesta, in sicer meri podaljšek 250 m. Grade ga odmaknjeno od obrežja, ker nameravajo razširiti nabrežje — v dogledni bodočnosti — za pristanišče sportnih čolnov. Podaljšali bodo tudi zbiralnik na desnem bregu v dolžini nad 200 m. Delo bo trajalo do novembra. — V Šiški so dela ob glavnem kanalu že povsem končana deli časa. Kdaj bodo začeli graditi stranske kanale, še zdaj ni zanesljivo.

—lj **Oficijelna otvoritev okrevališča Mestne delavske zavarovalnice.** Mestna delavska zavarovalnica otvori v nedeljo 11. t. m. oficielno svoje lastno okrevališče na Posavcu pri Otočah. Slovesnost se bo vršila pod pokroviteljstvom predsednika mestne občine ljubljanske dr. Vladimirja Ravniharja. Pričetek ob 9.30 dopoldne, o otvoritvi veselica s plesom in prosto zabava. Odhod udeležencev iz Ljubljane s turističnim vlakom. Prijave sprejema vodstvo Mestne delavske zavarovalnice na magistratu.

—lj **Očala, daljnogledi, barometri, fotoaparati itd, najugodnejši nakup pri Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Ljubljana, Stari trg 9. — Ceniki brezplačno!**

—lj **Nagradni foto-natečaj revije »Jugoslovenski turista — Naša pota« je podaljšan do 31. avgusta, do katerega dneva je treba vse posnetke oddati v trgovini »Foto tourist«, Aleksandrova cesta, kjer dobite vsa potrebna pojasnila.**

—lj **Na splošno željo občinstva ponovi Sokolsko društvo IV. na letnem telovadišču, Dolenjska c. pri prvi vprizoritvi izvrstno uspelo Vombergarjevo komedijo »Voda« ob svitu reflektorjev v soboto 10. t. m. ob 8. uri zvečer ob ljudskih cenah!**

—lj **Izgnana je iz Ljubljane.** Bivša kuharica Albina Rajhova, doma iz Ribnice, je navzlic svoji mladosti, — stara šele 22 let — šla na kriva pota. V Ljubljani si je sčasoma naprtila toliko grehov, da se je policija zdaj odločila izgnati jo iz Ljubljane in sicer za dobo treh let.

—lj **Nove pevce in pevke začetnike sprejema pevsko društvo Ljubljanski Zvon in sicer od 5. do 9. avgusta med 18. in 20. uro v društvenih prostorih v Mestnem domu I. levo.**

ELITNI KINO MATICA

Tel. 21-24 Tel. 21-24

Danes ob 4, 7¼ in 9¼ premiera veselega filma **Jean Harlow**

v filmu

ŽENINO OROŽJE

Dopolnilo Paramountov žurnal.

Globoko znižane cene.

Iz Kamnika

— **Tako se gospodari!** — Novoizvoljena uprava Meščanske korporacije bi lahko marsikaterega, ki upravlja javno imetje, naučila gospodariti. Ob prevzemu dolžnosti je nova uprava stala pred silno težko nalogo, kako rešiti in plačati dolgove, ki so narasli na vseh koncih in krajih. Poleg milijonskega dolga pri Mestni hranilnici so narasli tudi di razni manjši dolgovi, n.pr.: zaostanek za bolniško zavarovanje pri Okrožnem uradu Din 140.000.— Din, pri Pokojninskem zavodu 40.000.— Din, poleg tega še zaostanek na delavskih mezdah, ki že nekoliko mesecev niso prejeli zaslužka. Danes, t.j. po preteku pol leta, so vsi ti zaostanki plačani, uprava razpolaga z gotovino za izplačilo delavcev za nekoliko mesecev naprej in poleg tega upa, da bo mogla do konca t.l. izplačati vsaj 500.000 Din na račun dolga. — Za vse to delo in požrtvovalnost pa nihče od članov uprave ne pričakuje kakega odlikovanja.

— **Na našo notico** priobčeno v št. 168, glede mestnih stražnikov, moramo resnici na ljubo ugotoviti, da opravljajo mestni stražniki svojo službo točno po obstoječih zakonih in predpisih.

— **Ob priliki otvoritve Kamniškega tedna** je izšla slavnostna številka »Kamničana«. Kakor beremo v tej slavnostni številki, deluje in životari v Kamniku 39 raznih društev na najrazličnejših podlagah. Da bi bilo število bolj zaokroženo, bi se tem društvom lahko priključila še slavna organizacija »Pof«. Ker pa je »Pof« na žalost splaval po vodi, bi bilo treba ustanoviti vsaj zaradi imena, števila in statistike kako drugo društvo, v katerem bi prišli do zaželjenih »šarž« odborniških mest še oni redki meščani, ki do sedaj še nimajo nikake funkcije v delovanju 39 kamniških društev. Uredništvo »Kamničana« nam je storilo vsekakor velikansko uslugo z objavo vseh društev, kajti odslej se ne bo moglo več pripetiti, da bi ob kaki veliki prireditvi, katero izmed društev pozabili povabiti k sodelovanju in bodo na ta način vse zamere izključene.

— **Nevarni bresposelni.**— Pred kratkim sta se v stanovanje g. dr. Polca utihotapila dva brezposelna. Ker sta uvidela, da so domači pri popoldanskem počitku, sta prišla stikati za stvarmi, ki bi jih bilo vredno vzeti s seboj. K sreči je g. dr. Polec zaslišal šum in hojo po sobah in tekel pogledati, kaj se godi. Ko sta ga »poštenjakoviča« zagledala, sta izjavila, da sta bresposelna in da prosita za kako podporo. Ker sta pa uvidela, da sta bila pri delu zasačena in da so jima tla postala prevroča, sta jo urnih krač popihala iz hiše in hitela proti Staremu gradu, kjer sta brez sledu izginila. Žandarmerija ju je dolgo časa brezuspešno zasledovala. —

Karlovški plavalci proti Ilirijanom

Nočna plavalna tekma — Revija sil pred državnim prvenstvom

Ljubljana, 7. avgusta.

V nedeljo se bodo borili ilirjanski juniorji v Mariboru za državno prvenstvo. Jadranaši iz Splita so že v Mariboru, plavači iz drugih krajev dopotujejo danes in jutri. V plavalnem taboru je letos zelo vroče; primorski klubi iz Dubrovnika, Splita in Sušaka so letos tako močno napredovali, da obeta biti prvenstvo v Mariboru borbenejše kot sploh kedaj. Tudi Ilirija je pripravljena. Vsak dan so izkoristili naši juniorji in juniorke za trening in mirne vesti se bodo lahko pomerili v vroči borbi z vsemi klubi naše države.

Jutri zjutraj odpotuje ilirjanska ekipa, ki šteje 36 plavalcev, waterpolistov in skakalcev v Maribor, drevi pa bo na Iliriji še poslovilna revija. V ta nanadebudno moštvo Karlovškega sportnega udruženja. Tekma, ki se prične točno ob 20.30, se bo vršila v obliki dvomatcha KSU : Ilirija. KSU je letošnji prvak zagrebške plavalne podzveze. Svojo odlično formo so pokazali Karlovčani pred kratkim, ko so nastopili na Sušaku proti Victoriji in so na tujih tleh podlegli le z malo razliko. Posebno zanimanje vlada med Ljubljančani za srečanje dveh najboljših letošnjih juniork na 100 m prosto: Košlrjeva (KSU) je dosegla letos rekorden rezultat 1:18 in je s tem omajala prvenstvo Ilirjanke Grošljeve na tej progi. Katera je boljša, bomo videli nocoj. Zdi se, da bo imel lažje delo naš hrbtni prvak Hugo Schell, ki se bo boril proti Tuškanu (KSU). Vendar bo moral doseči v hrbtnem plavanju odličen čas, ako bo hotel premagati Tuškana, ki stalno napreduje. Od nocojšnjih zanimivih točk moramo omeniti še štafeto 4 x 50 m prosto. Ilirjani so v svoji reprezentančni postavi za Maribor plavali že pod 1:59 in to je rezultat, ki obeta zmago.

V mešani štafeti juniork bosta nastopili dve novi moči: Binderjeva prsno, Ravnikarjeva pa hrbtno. Obe sta se v kratkem času povzpeli med najhitrejše Ilirjanke in predstavljata po izjavah trenerjev prave talente za plavanje. Ostali plavalni program je izbran tako, da bomo videli v Ljubljani skoraj vse točke letošnjega juniorskega prvenstva. V konkurenci nastopita pri vsaki točki po dva člana Ilirije in po dva od KSU.

Plavalno tekmo bo zaključil waterpolo. Ilirjansko juniorsko reprezentativno moštvo bo igralo proti kombinirani postavi Karlovca. Cenjeno občinstvo opozarjamo, da se bo prireditev pričela točno ob 20.30, zato si naj blagovoli pravočasno preskrbeti vstopnice.

Drzni vlomilci izsledeni

Policija je slednjič prišla na sled vlomilski družbi, ki je zadnje čase poslovala v mestu in okolici

Ljubljana, 7. avgusta.

Poročali smo o drznih vlomih podjetne družbice, ki se je že več tednov uveljavljala v Ljubljani in okolici. Zdaj je policija aretirala dva člana, ki imata na vesti več grehov in ki sta se že od nekdaj pečala z vlomilskimi posli. Najprvo se je posrečilo prijeti brezposelnega delavca Franceta P. iz Vodmata. Ta je kmalu priznal, da je delal v družbi že desetkrat predikaznovanega bivšega čevljarskega pomočnika Stanka Jereba, stnujočega v Hradeckega vasi. Tega so detektivi zasledovali več dni brezuspešno, slednjič pa so ga le prijeli in privedli na policijo. Z aretacijo obeh podjetnih ptičkov so pričele prihajati na dan najrazličnejše podrobnosti o delovanju ljubljanskih svedrovcev.

Pred tedni že je bilo vlomljeno v poletno hišico optika Karla Jurmana ob Ljubljanici blizu mestnega kopališča. Vlomilci so odnesli iz hišice najrazličnejše predmete, kakor obleko, posodo, orodje in nekaj drugih vrednosti hišico pa domala popolnoma demolirali. Napravili so škode nad 10.000 Din. Čez nekaj dni so se spravili nad poletno hišico optika Franca Zajca ob Ljubljanici in odnesli iz nje za okrog 2000 Din raznih predmetov. Policija teh dveh večjih vlomov ni mogla hitro pojasniti, zato so vlomilci po stajali še drznejši. Kmalu so se pojavili v Hradeckega vasi in obiskali stanovanje Alojzije Hudečkove. Odnesli so ji za nad 4000 Din dragocenosti. S tem pa še niso bili zadovoljni . Pripravili so se na večji vlom v Baichovo vilo pod Golovcem, ki se jim je tudi posrečil. Iz vile, ki je bila tiste dni prazna, ker so odšli lastniki na počitnice, so odnesli vlomilci za nad 18.000 Din zlatnine in drugih dragocenosti. Pri vlomu so bili sicer zasačeni po dveh delavcih, vendar se jim je posrečilo odnesti pete.

Policija je medtem neumorno iskala sledove za drznimi vlomilci. Varnostnim organom je prišlo na uho, da prodajajo ukradene predmete. Rezultat poizvedovanj je bila hišna preiskava pri brezposelnem Francetu P. v Mostah in v Hradeckega vasi, ki se je končala s popolnim uspehom. V njegovem stanovanju in še v nekem drugem skrivališču so našli najrazličnejše predmete, izvirajoče iz vlomov pri Jurmanu in Zajcu, obenem pa je aretirani France P. izdal tudi svoje tovariše. Sledila je aretacija Stanka Jereba, dočim se njegovi pajdaši še skrivajo. Policija upa, da bo tudi te spravila kmalu za zamrežena okna.

Zvočni kino Ideal

Danes ob 4., 7. in 9¼ zvečer

film smeha

VESELA KAVALERIJA

Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din

Kolavdacija mostu čez Kolpo

Metlika, 4. avgusta.

V torek, sredo in četrtek se je vršila kolavdacija novega mostu čez Kolpo. Kolavdacijsko komisijo so tvorili g. ing. B. Judnič tehn. višji pristav iz ministrstva za gradbe, in g. Bevc, tehniški višji svetnik od kr. banske urave v Ljubljani, ing M. Trković, tehniški višji svetnik od kr. banske urave v Zagrebu, ing. Vl. Škrobot in Njegovan od tehniškega oddelka v Karlovcu.

Nosilnost posameznih obokov se je preiskusila z obremenitvijo oboka na hrvatski strani. Na ta obok so navozili 42 kub. metrov proda, kar odgovarja teži 76 ton, če se računa kub. meter po 1800 kg. Pri tej teži se je ponižal obremenjeni obok, za 12 mm. Ker je največja dopustna teža, ki sme čez most, določena na 23 ton, je bil preizkušen most z več kot trikratno obremenitvijo. Nato so se izvršile še (razne) preizkušnje glede obremenitve in pretresa s šesttonskim motornim valjarjem na razne načine. Na dovoznih rampah so se v četrtek in petek izvršila še manjša popravila, razkopali so vrhnjo plast cestišča in ga utrdili s tanjšo plastjo zveznega materijala (ilovice) in bo most predvidoma najkasneje v nedeljo za promet otvorjen. Slovesna otvoritev mosta odpade iz finančnih razlogov in bo most po dokončanju tiho izročen prometu.

Naše nedavno poročilo popravljamo v toliko, da je ime projektanta ing. Ružica Radovanović. Most je železen, konstrukcija pa počiva na betonskih opornikih.

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

27

Delavci in delavke, ki so jih bili izbrali iz velike množice domačih in tujih brezposelnih, so pod vodstvom priseljenih tkalskih mojstrov boječe poizkušali prve gibe. Trde roke kmečkih in delavskih deklet, ki so prišle v tovarno z zdravo rdečico na licih, da jo v nekaj tednih izgube in dobe tiste značilne, utrujene poteze delavk, so se z muko privajale urnih gibov. Mladi fantje, vajeni podiranja dreves, žaganja in prenašanja lesa, so gledali skoraj obupno predse in se lovili za divjim, peklensko se režečim drdranjem strojev. Tkalski mojstri, večinoma Nemci in Čehi, so nervozno skakali od stroja do stroja, dajali navodila učili delavke in delavce raznih gibov, popravljali napačne, prigovarjali, vzpodbujali, grajali in kleli v mehanično priučenih frazah vse srednje Evrope.

Sida, ki je opazovala ves ta novi babilonski dirindaj ob strani svojega očeta in vseh treh Roganov, je morda edina čutila tisto, kar so čutili k novim strojem kakor psi k svojim kočam priklenjeni Pohorci in Pohorke: trpko bolest konca stare romantike in rojstva jeklenega realizma. Koliko lepote in vedrine je bilo v prejšnjem, četudi trenutno mnogo težjem delu teh ljudi! In koliko poezije! Ali ni bilo podiranje mogočnih jelk in smrek na strmih pohorskih pobočjih poezija? Ni bilo poezija žaganje in spravljanje debel preko pozimi zasneženih in poleti z arniko porumenjenih trat in granitnih klancev na žage? Sredi tako čistega, tako zdravega, z vonjem po presni smoli na poinjenega ozračja; ob petju ptic, cvrčanju murnov in šumenju gorskih potokov; sredi vse te bajne gozdne lepote! Da, to je bila romantika. A to, to ni. To je trpka puščobnost, duha in telo ubijajoča monotonost, iz katere se izobliči rod zagrenjenih, s seboj in z okolico sprtih, ujedljivih, zavidljivih in v sirovi materializem izrodenih ljudi in generacij.

Sida je čutila to instiktivno, saj je bila kljub svojemu rodu, položaju, vzgoji in izobrazbi vendarle samo ena izmed pohorskega ljudstva. Tudi pogovora mlade hrušniške inteligence v restavraciji »Pri sv. Arehu« ni slišala, pa je vendar pomislila:

»Morda prav zaradi tega Slovenci nismo moderno podjetni? Morda je v nas preveč primitivne naravne romantike in poezije kmečkega ljudstva, ki nas priklepa k staremu in odvrača od novega, trdega in brezdušnega. Toda časi se spreminjajo in romantika in poezija starega dela umira v ropotu nove neizprosnosti, ki posega med nas kljub našemu odporu — po tujcih. Nič ne pomaga, ker nočemo biti sami ustvarjalci, postajamo samo njihovo orodje, izkoriščani del tehničnega napredka ...«

Romantiko in poezijo pohorskih gozdov ubijajoča pesem strojev je brnela dalje. Ponavljala se je v večno istem akordu, kakor strašna večnost, ki ji nikjer in nikoli ni konca. Pohorski fantje in dekleta so se počasi privadili te pesmi. Ko jim je izpila kri z lic in jih duševno utrudila do otopelosti, so se spominjali prejšnjega življenja samo še kot lepe, a smešno neverjetne pravljice. Polagoma se jim je pričelo dozdevati, da je sploh že od nekdaj tako, da drugače nikoli ni bilo in ne bo. Tako občutje se poloti vseh, ki so brez upanja, na rešitev, obsojeni v večno trpljenje.

S temi mladimi ljudmi, ki so jih polovili tkalni stroji s svojim jeklenimi lovkami po pohorskih gozdovih in jih prisilili, da jim strežejo, se je vdajala tudi Sidina odpornost. Neizprosnost spremenjenih razmer, ki so ubile silanovsko samovladje, ji je otopelo prejšnja čutenja in počasi se je privadila tudi stalne prisotnosti Ervina Rogana; samo njegovega očeta še vedno ni marala in je bila vsa nesrečna, kadar se je s svojo drago limuzino pripeljal v Hrušnico in stopical z debelimi, kratkimi nogami po tovarni in okoli nje s tisto izzvalno oblastnostjo, ki je vsak trenutek tako nesramno izražala vse neomejeno gospodstvo.

»Kakor da tovarna ne stoji na Silanovini; kakor da se na njenem pročelju ne blesti napis: »Silan in drug«, ampak le »Adolf Rogan«, je pomislila Sida in se jezno umeknila, dasi bi se bila rajše zagnala v tisto kepo živega mesa in jo razpraskala do krvi: »Mar oče ne čuti tega? Zakaj molči, zakaj je tako upogljiv?« se je spraševala.

Josip Silan je pa to dobro čutil in trpel vse bolj kakor Sida. Tovarna je stala res na njegovih tleh, obdajali so jo še veliki gozdovi, travniki in pašniki, gonilno silo so oddajale še njegove naprave, a denar za stavbe in stroje je dal — Rogan. Tudi za tisti del, ki bi ga bil moral odšteti Silan. Čakal je mesece na skoraj milijon italijanskih lir, to pomeni le nekaj manj ko štiri milijone dinarjev, ki mu jih je dolgovala neka italijanska lesna družba v Milanu, njegova prejšnja dolgoletna glavna odjemalka, a čakal je zaman. Informacije, ki jih je prejemal od svojega milanskega zastopnika, so obetale celo najstrašnejše. In tisto najstrašnejše se je kmalu najstrašnejše se je kmalu po Novem letu tudi zgodilo: italijanska družba je napovedala konkurz ...

Ko je Josip Silan nekega dne v januarju prejel brzojavko s to vestjo, se mu je zameglilo pred očmi. Silanovina je zaplesala okoli njega. Vrtela se je vedno bolj naglo, dokler se ni v blaznem vrvežu v hrušču in trušču sesula v pesek in prah. In iz tega trušča je slišal le eno samo lastno besedo:

»Konec ...«

Po tem zadnjem, največjem udarcu ni bilo nobenega upanj več. Prej je postavljal te štiri milijone v vse kalkulacije, gradil je na njih vso sanacijo Silanovine, zdaj pa, ko se je podrl ta temelj, ni bila mogoča nobena kalkulacija več. Ko Rogan ne bi sedel na Silanovini in se je oklepal s svojimi črnimi kremplji! Ostalo bi vsaj še tisto, kar bi pač ostalo, a bilo bi Silanovo. Ostal bi vsaj dom. Sedaj niti tega upanja ni bilo več. Josip Silan je predobro vedel, da Adolf Rogan po polomu italijanske družbe ne bo niti minuto več čakal na izplačilo kompanjonskega deleža. Bleščeči napis nad tovarno »Silan in drug« —, ki je vsaj na videz še dajal blesk moči Josipu Silanu in vsej Silanovini, bo izginil; nadomestil ga bo novi napis: »Ervin Rogan . . .«

»Tako naj se torej konča . . .« je pomislil. »Tako naj se zruši do samega temelja to ponosno pohorsko kraljestvo, ki smo ga zgradili in dvignili do najvišjega bleska moj ded, moj oče in jaz! Delo treh rodov naj postane plen Roganov. In jaz, in Sida?«

Instinktivno je odprl predal svoje pisalne mize, v katerem je ležala vedno nabasana pištola. Vzel jo je v desnico in jo ogledoval.

»Iz sramote in bede . . . edina pot . . .« je mrmral pred se. »Da, edina pot . . . Kako bi se mogel še prikazati med ljudi? Josip Silan — brez doma, premoženja, eksistence . . .«

Nova misel na Sido ga je vsega pretresla, da je spustil roko mrtvo na mizo in odložil pištolo:

»Zaradi nje, Kaj bi počela sama? A kaj bo počela z menoj?«

Roman ljubezni in strasti spletk in sovraštva, roman iz življenja visoke gospode in premetenih židov, napet, zanet iz resničnega življenja, naš novi roman

Žid Süss

začne izhajati v „Slovenskem Narodu“ v soboto.

Iz Kölna v Koblenz

Po čarobni Rheinski dolini mimo srednjeveških gradov v Nemški kotiček

Ljubljana, 7 avgusta.

Zjutraj osmega dne — bila je nedelja — sma vstali žinane volje, čeprav je zunaj rosilo in je pihal močan veter, da na daljši izprehod nismo mogli misliti Vstajali seveda nismo vsi ob istem času, med nami so bili tudi zaspanci, ki so se radi izgovarjali, da je bila določena za zajtrk ali za odhod poznejša ura, samo da so lahko malo potegnili. Prva pot je nas vodila po dobrem zajtrku v katedralo, kjer se kar izgubiš, tako je ogromna Njena zunanja dolžina znaša 135 m, širina pa 61 m. Zvonika sta visoka po 160 m. Katedrala zavzema 6.166 m² površine. Njena temeljna oblika je križ. Po dolgem ima pet, počez pa tri ladje. Velika znamenitost so njene orgle.

Med službo božjo hodijo po cerkvi dostojanstveno in samozavestno v škrlatnih plaščih in z dolgimi, onim vojaških kapelnikov podobnimi palicami čuvaji, ki pazijo na red in mir. Vsak tujec si ogleda v Koelnu katedralo in tako prihajajo seveda tudi med službo božjo, ko je izprehajanje po cerkvi prepovedano. Čim te čuvaj opazi in ti prebere z obraza, da si tujec, te vzame na piko in ti pomoli okovano palico pod nos, če se pripravljaš na promenado po cerkvi. Sicer imaš pa svarilne napise že na vratih, da je ogledovanje katedrale med službo božjo zabranjeno. Koelnska katedrala bo menda večja znamenitost od zunaj, nego od znotraj.

Ko so tudi zaspanci prilezli iz postelj, smo se odpeljali z avtobusom na kratek obhod po mestu, da smo dobili vsaj površen vtis o Koelnu, ki hrani poleg golske katedrale še celo vrsto lepih stavb, spomenikov in drugih znamenitosti. Koeln ima tudi staro univerzo, otvorjeno leta 1389, ki so jo pa zasenčile v novejšem času druge nemške univerze. Kamorkoli prideš v Nemčiji, posebno po večjih mestih, se ti ob razgibanem, kipečem življenju, velikem optimizmu Nemcev in njihovem neumornem delu nehote vsiljuje vprašanje- kako je mogoče,da si je ta narod po strašnem udarcu tako hitro opomogel. Poraz v svetovni vojni je prinesel Nemcem poleg političnega in moralnega poloma tudi težko gmotno breme, reparacije, ob katerih bi bil izkrvavel marsikateri drug narod. Težke miljarde, ki so jih plačali Nemci zmagovalcem v gotovini in blagu, bi bile izsušile gospodarske soke in ustavile tok normalnega življenja številčno morda tudi večjega naroda, Nemci so pa s svojo čudovito žilavostjo, marljivostjo in vero bodočnost prebrodili to vsenarodno nesrečo in zdaj, ko so kar na svojo pest ustavili reparacijska plačila, stopajo že zopet v vrsto gospodarsko in politično odločujočih narodov. Zaman se oziraš po znakih siromaštva in bede, zaman po obupanih, bledih in upadlih obrazih, nikjer nobenega berača, ki bi iztegoval roko in prosil miloščine. Vsega tega v Nemčiji ni, nasprotno, kakor v Švici in Belgiji, smo videli tudi tu povsod če že ne očitnega blagostanja, pa vsaj zadovoljstvo, veselje do življenja in trdno vero v bodočnost. Nemec ostane Nemec, pa naj ga usoda še tako krepko prime in stisne.

Večino velikih mest smo si ogledali na potovanju mimogrede iz avtobusa in tako tudi Koeln. Voziš se po širokih ulicah in cestah skozi mravljišče na vse strani hitečih ljudi in motornih vozil, gledaš na desno in levo in le težko loviš sproti vedno nove vtise, ki jih je pa mnogo preveč, da bi ti ne ušli iz spomina. Vsa velika mesta so si v glavnem podobna, razlikujejo se le po svojih posebnostih, po velikih poslopjih, spomenikih in cerkvah, tempo življenja je pa skoraj povsod enak. Življenju v velikem mestu se je treba privaditi, sicer si ga kmalu sit. Vesel si, ko prideš zopet iz vrtinca, dan v noč izpreminjajočega utripanja tega velikega vozla žil., po katerih pritekajo in odtekajo soki, kakor zamotana ribiška mreža prepreženega življenja. Vesel si, ko se zopet vrneš v sivo vsakdanjost podeželskega stric a in šele ko znova okosteniš v nji, se ti zahoče zopet za nekaj trenutkov v veliko mesto.

Iz Koelna smo krenili proti Bonnu, Beethovnovemu rojstnemu mestu. Torej zopet znamenitost, iz katerih itak vso doglo pot nismo prišli Tudi Bonn ima univerzo, mnogo znamenitejšo od koelnske. Mesto, ki šteje zdaj 93.000 prebivalcev, je bilo znano že v rimskih časih pod imenom Castra Bonnensia. Največji nemški skladatelj, rojen v Bonnu leta 1770, ima na glavnem trgu lep spomenik, v svoji rojstni hiši pa muzej z bogato zbirko spominov nanj. Mogočnih, daleč po svetu slovečih cerkva smo videli že toliko, da manjših in manj znamenitih, kakor jih ima nekaj Bonn, niti opazili nismo. Takoj za Kölnom se začenja čarobna Rheinska dolina, prava dolina gradov, nanizanih kakor rožni venec po skalah in gričih na obeh straneh Rheina tja doli do Mainza. Okrog 20 je teh gradov in vsak je lep na svoj poseben način. Blagoslovljena je ta dolina in njena zemlja. Ni kmalu na svetu kotička, kjer bi bilo zbranih toliko naravnih krasot in kjer bi dajala zemlja za trud človeških rok tako bogato plačilo. Po krasni cesti smo zavili v dolini zlate rheinske kapljice. Začel se je najlepši del naše dolge poti. Za sivo verdunsko nebo, za grozo, ki nas je objela na krvavih verdunskih poljanah, smo bili bogato poplačani. Če kje, vidiš v Rheinski dolini vso močo in organiziranost, pa tudi lepoto Nemčije. Kraj pri kraju, grad pri gradu, eno gnezdo srednjeveških vitezov za drugim, mogočni električni daljnovodi, ogromni železni mostovi čez širno reko, asfaltirana cesta in ob nji železna kača na eni in drugi strani Rheina, tovarniški dimniki v celih gozdičih, kakor daleč sega oko ena sama pestra slika dela in njegovih bogatih plodov. Motorna vozila popravljajo kar na cesti, če se med vožnjo pokvarijo. Temu namenu služi »Autohilfe«, nalašč zato konstruirani tovorni avtomobil, ki vozi s seboj vse, kar se rabi za popravljanje avtomobilov in motociklov.

Biser prekrasne Rheinske doline je Koblenz, mesto, ki šteje 60.000 prebivalcev in ki je dobilo svoje ime od rimskega Confluentes, ker leži ob izlivu reke Mosel v Rhein na levem bregu Rheina. Ta srečna lega je dala mestu vse naravne pogoje, da je postalo rajski kotiček,kamor bi se človek z enakim navdušenjem in užitkom vedno znova vračal. Lepa mesta smo videli tudi drugod, a Koblenz je nas najbolj očaral. Stari del mesta kaže še mnoge sledove bivše trdnjave in nima lepih ulic, pač pa so v novem delu mesta krasne široke ulice in trgi, zlasti ob Rheinu. Marijina cerkev stoji na najvišjem kraju mesta in ima 58 visokih v pozno romanskem slogu zgrajenih zvonikov. Tu je znameniti Nemški kot (Deutsches Eck), kjer se steka reka Mosel v Rhein. In tu stoji orjaški spomenik cesarja Viljema I., zgrajen po načrtih arhitektov Hundrieserja in Schmitza in slovesno odkrit leta 1897. Poleg spomenika bitke narodov v Leipzigu je to najmogočnejši spomenik v Nemčiji. Temelji imajo obliko celega trdnjavskega bloka, po njih so speljane stopnice, da prideš na vrh do spomenika samega. Cesar Viljem I. sedi na orjaškem konju sam orjak, da si ob njem kakor mušica. Izpod spomenika se ti odpre krasen pogled na mesto in na obe reki, po katerih vozijo beli parniki in motorni čolni na vse strani. Bila je baš nedelja in pogled na pisano množico globoko doli pod spomenikom je bil tem lepši.

Tu je vedno živahno, tu se zbirajo patrijotična društva in prepevajo, da odmeva daleč tja po obeh velikih nemških rekah, tu se utrjuje nemški duh, nemška samozavest in moč dobivata pod orjaškim cesarjevim spomenikom nove pobude. Še bolj kakor spomenik bitke narodov kaže ta vse znake nemške umetnosti. Sila, samozavest, vera vase, v moč svojega duha in svojih mišic, vse to je tako jasno izraženo na tem spomeniku, da ni treba nobenih komentarjev in nobenega vodnika. Pogledaš ga in veš, da je nemški. Nekaj posebnega je na 37 železnih pontonih zgrajen most čez Rhein, ki se sproti odpira parnikom. V Koblenzu se nismo mudili dolgo, čeprav bi bili vsi radi ostali kar tam. Obed smo imeli namreč v srcu Rheinske doline, v Bacharachu.

J. Z.

Ali more človek dočakati 180 let?

Na Kavkazu je razmeroma mnogo starcev, ki so dosegli zavidanja vredno starost. Blizu Tiflisa živi 150 let star mož Laguašvili. Starec se spominja še ruskega pohoda v Georgijo leta 1801, ko je car priključil to deželo Rusiji. Ima 101 leto starega sina in 80-let starega vnuka. Abaza Khapar Kiouta je pa star celo 152 let. Ti primeri izredno visoke starosti so predmet proučevanja v zavodu za eksperimentalno medicino v Moskvi. Slavni ruski biolog Lazarev, ki se že dolgo peča s tem problemom, je sestavil krivuljo občutljivosti živčnih centrov v možganih.

Pri novorojenčku, če gremo od ničle, se dviga ta krivulja do 20. leta, potem pa polagoma zopet pada proti ničli, ki jo doseže ,ko se približa starost 180 let. Z drugimi besedami rečeno, človeški organizem je ustrojen tako, da bi se živčni sistem povsem obrabil šele, ko bi bil star človek 180 let. Teoretično bi torej človek lahko dočakal tako visoko starost. Toda zdaj, ko tako hitro živimo in ko naši živci toliko trpe, je pač malo verjetnosti, da bi mogel kdo dočakati 180 let, čeprav na drugi strani vemo, da se je dolgost življenja modernega človeka zaradi napredka in higijene podaljšala.

Kupujte domače blago!

Molitev za mir ali za zmago

Velika cerkvena slovesnost v abesinski prestolici — Kralj in kraljica med ljudstvom

Abesinski cesar Haile Selassie se je udeležil oni dan v spremstvu visokih državnih dostojanstvenikov in svojega dvora cerkvene slovesnosti v cerkvi Madhani Alemen. Na vrhu te osmerooglate stavbe je osmerokotna zvezda, okrog cerkve se pa razprostira velik vrt. Pred vrtom je prostor, kjer raste v sredini visoko figovo drevo. Cerkvena svečanost je bila združena z vsem sijajem. Že sama vojska, ki se je udeležila svečanosti v velikem številu, je bila zelo slikovita in divja. Abesinska vojska ni vojska v našem pomenu besede. Niži častniki nosijo krive sablje v zelenih, rdečih in modrih nožnicah. Višji častniki eo sedeli na mulah s širokimi abesinskimi klobuki na glavah. Nekateri vojaki so imeli še bojne ščite iz prejšnjih stoletij, prevlečene s kožo povodnega konja.

Cesarski služabniki so stali pred vrtnimi vrati in njihovo rdeče pobarvano orožje se je lesketalo že od daleč. Na svečanost so prihajale tudi dame z zastrtimi obrazi. Ljudje so poklekali in poljubovali tla pred hramom, stoječim v ozadju. Slednjič je prispel avto, pokazal se je velik rdeč solnčnik. Sluge so razprostrli po tleh beli »šamas« in napravili tako zaščitno steno, da ljudje niso mogli videti kraljice, ki je med svečanostjo sploh nihče ni videl. Pač je pa zavladalo na prostranem trgu živahno vrvenje, ko se je pripeljal v drugem avtomobilu cesar. Haile Selassie se je udeležil molitve za platneno steno. To je bila molitev za mir ali za zmago. Mogočen vtis je napravil vrhovni poglavar abesinske cerkve Abuna v temnem talarju s poveseno glavo in široko brado. Kraj njega je stal v rdečkastem plašču s kapuco opat narodnega svetišča v Debra Libazonu Itchque in drugi dostojanstveniki abesinske cerkvene hierarhije.

V zlatu blesteči visoki svečenik, tretji v vodstvu abesinskega klera, je bral s pevajočim glasom odstavke iz evangelija. Krasna duhovniška oblačila, lesketajoča se v vseh barvah, stara 2.000 let, so pritisnila svečanost pečat resnične. Po čitanju evangelija je izročil visok cerkveni dostojanstvenik krasno vezano knjigo opatu, ki jo je spoštljivo poljubil. S tem je bila svečanost v hramu končana in sledil je ples duhovnikov na trgu. Ta ples se nanaša deloma na prastaro službo božjo, deloma pa na običaje afriških zamorcev. Cesar je gledal ples s tribune tako, da so ga lahko vsi videli. Cesarjev obraz izdaja visoko naobraženega, prebrisanega moža. Nežne poteze na obrazu in velike temne oči pričajo, da je Haile Selassie plemenitega roda. Cesar je nosil tropično čelado in črn svilen plašč abesinskih plemičev. Čeprav je nizke, šibke postave, priča njegova izredna energija, ki jo je rabil za zmago nad svojimi sovražniki in utrditev svoje moči, da je to mož železne volje, zdravega, treznega duha in velikih vladarskih sposobnosti. Drugače bi ne bilo mogoče, da bi obdržal na prestolu v državi, kjer so ljudje tako vročekrvni in duhovi tako razburljivi, kakor v Abesiniji.

Drugi del svečanosti je vodil cesarjev komornik Liga Batasow v krasnem svetlomodrem plašču. Spredaj je korakala godba, za njo duhovništvo v blestečih oblačilih, potem skupina dečkov, katerim je sledil cesar z orožjem na rami kot simbolom državne moči. Cesar je stopal dostojanstveno pod rdečim solnčnikom, za njim pa državni ministri tudi z orožjem in šele potem je prišla na vrsto vojska. Duhovniki so prepevali litanije. Z obrazov vseh je odsevala ne samo pobožnost, temveč tudi trden sklep braniti neodvisnost Abesinije do zadnje kaplje krvi. Na drugi strani cerkve so pa zbrane ženske prepevale. Procesija je šla trikrat okrog cerkve in trikrat se je cesar pokazal svojemu ljudstvu. Slednjič je godba utihnila in cesar je zavzel častno mesto na cerkveni terasi. S tem je bila svečanost zaključena.

Greta Garbo in razbojniki

Berlinski listi priobčujejo poročilo o neprijetnih pustolovščinah Grete Garbo v Ameriki. Slavna filmska igralka se mudi zdaj na oddihu na Švedskem. Še na krovu na švedski ladji »Kungshom« je odločno odklonila razgovor s katerimkoli svojih sopotnikov ker se je bala, da bi se naenkrat znašla med štirimi očmi s pajdašem svojih preganjalcev. Letos v marcu je namreč dobila Greta Garbo v Hollywoodu pismo, podpisano od nekega Jacka Kmanna, v katerem jo tolovaj poziva, naj mu nemudoma pošlje po pošti zahtevani denar, obenem pa obvesti o tem policijo.

Detektivi so sicer zastražili poštni urad, vendar se je tolovajem posrečilo denar dvigniti in pobegniti, ne da bi jim prišla policija na sled. Sledilo je še več pisem z novimi zahtevami in Greta Garbo je vse točno izpolnila. Končno se je pa naveličala življenja pod neprestanimi grožnjami, živci so ji popustili, morala je prekiniti svoje delo v ateljeju in odpotovati v domovino na oddih.

D. Wilson

Naključje detektiv

Helena Grahamova je sedla sama za mizo. Svojega moža ni čakala, kajti bilo je že pozno.

Helene ni prav nič zanimalo, kje je njen mož. Ni ga pa sovražila, nikakor ne. Toda bila mu je hvaležna za vsako minuto samote.

Samote? Helena je baš polivala s smetano sadno salato, ko je naenkrat obstala in izbuljila oči na temne, težke zavese, viseče pred okni. Za eno zaveso je bilo nekaj — Heleni se je zdelo, da sliši globoko dihanje preganjanega človeka ... Da, zdaj se je nekaj zganilo.

— Kdo je? — je kriknila Helena.

Prikazala se je roka, za njo pa obraz — in kakor strela iz jasnega je stal pred njo lep mladenič, ves upehan je zašepetal:

— Prosim, prosim ... nikar ne kričite ... saj nisem razbojnik.

Pritepenec je začel jecljati in prestrašeno se je sesedel v naslanjač. Helena ga je pogledala. Ne, tega fanta se pa res ni bala.

— Koliko ste stari? — je vprašala Helena skoraj smeje.

— Dvajset let, milostiva.

— Šele! In kaj se je zgodilo?

— Prosim, prosim, skrijte me, milostiva, ko pride policija ...

Helena je naglo odskočila.

— Poslušajte me, prosim, po pravici vam povem gospa, kako se je zgodilo. Dobre četrt ure je od tega, ko sem prišel k Mary, k mojemu dekletu — sobico ima v Maida Vale. In pomislite, pri njej je sedel mož — ne več mlad. Vprašal sem ga, kaj počne pri mojem dekletu,. pa me je hotel postaviti pod kap. Mary je molčala, on se je smejal — tedaj se mi je pa zavrtelo v glavi, pograbil sem vazo in mu jo treščil v glavo. Mož se je zgrudil, videl sem, kako mu curlja iz čela kri ... Mary je začela kričati — in pobegnil sem. Zagledal sem vrt, odprto okno vašega stanovanja v pritličju, mislil sem, da so mi že za petami in skril sem se tu pri vas ...

Val sočutja se je dvignil v srcu mlade žene. Ubogi dečko! Ljubezen - ljubosumnost. Kakor vsaka ženska v takih primerih je bila Helena takoj pripravljena razumeti in odpustiti

— Hitro! — je dejala. — zbežite lahko skozi klet. V kleti najdete vratica, vodeča na breg reke.. Tam vas ne bo nihče iskal — ne, ne, nikar se mi ne zahvaljujte ...

Odhitela je z njim po stopnicah v klet, hitro in vzpodbujajoče ga je pobožala po laseh in še predno je mogel kaj reči, ga je potisnila skozi vrata.

Čez nekaj minut je nekdo močno pozvonil. Zunaj sta stala dva stražnika.

— Gospa Graham? — Bojim se, da vam prinašava žalostno vest, — je dejal prvi stražnik v zadregi. — Vašemu gospodu soprogu se je pripetila nesreča. Leži tu blizu v Maida Vale v zasebnem stanovanju. Kolikor sem mogel slišati, je bil vaš gospod soprog na obisku pri znani dami, pa je prišel k nji mladenič, sprla sta se — kdo ve zakaj. Mladenič je ranil vašega moža in pobegnil.

Helena je zadrhtela in vprašala vsa iz sebe:

— Ili je težko ranjen?

— Težko vendar pa ne smrtno nevarno, — je odgovoril stražnik.

Helena je zrla nemo predse in majala z glavo. Kolika ironija usode! Rešila je pred policijo mladeniča, ki bi bil malone postal morilec njenega moža. In vendar si je globoko oddahnila. Oblekla je plašč da bi mogla oditi s stražnikoma k svojemu možu, ki je ležal težko ranjen v stanovanju tuje ženske.

Rešila je tega fanta. Prav je storila. Ni ji bilo žal, da ga je rešila.

PONOČI JE VSE DOBRO

Mož: Vem dobro, da sem star in grd.

Žena: Kaj zato, saj boš itak ves dan v pisarni.

DOBER SVET

— Peti bi se rada učila. Kam naj grem?

— V puščavo.

VPRAŠANJE IZ ZGODOVINE

— Tako Mihec, zdaj nam pa povej, kateri kralj je zasedel prestol in v katerem letu je bila to.

POŠTNO LEŽEČE

Nepreviden šofer podere damo, pa se brž skloni nad njo in vpraša: — Vaš naslov?

— Poštno ležeče, — mu odgovori dama.

Tiskarna Josip Blasnika. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Tisk v Ljubljani.